

2. Търговия

Загубата на България съ отнемането на частъ отъ нейната Добруджа е особено чувствителна въ стопанско отношение. Видѣхме, че земледѣлското стопанство на страната губи твърде значителна частъ. Сжщо тъй и националната ни индустрия губи единъ доста крупенъ дѣлъ. Но особено чувствителна е тази загуба по отношение на търговското стопанство. Отстъпената територия включва въ себе си 4 пристанища, 2 на Черно-море и 2 на Дунава. Изобщо митническитѣ пунктове, които преминаватъ къмъ Ромънска територия съставятъ 16% отъ всичкитѣ пунктове въ Царството, а пристанищата — 22·2%

Какъ се е развивала външната търговия въ тѣзи митнишки пунктове презъ последнитѣ години, се вижда отъ следващата таблица.

Митници	Стойностъ на вноса презъ годинитѣ:							
	Срѣдно за 1904—1908 г		1909		1910		1911	
	зл. лева	%	зл. лева	%	зл. лева	%	зл. лева	%
Балчикъ	492,359	0·40	751,123	0·47	592,477	0·33	274,295	0·14
Каварна	—	—	—	—	—	—	322,930	0·16
Силистра	1,317,904	1·07	1,478,665	0·92	1,490,115	0·84	2,036,384	1·00
Тутраканъ	157,593	0·13	260,881	0·16	332,281	0·19	456,495	0·23
Всичко	1,967,856	1·50	2,490,669	1·55	2,414,873	1·36	3,090,104	1·53
И всичко за Царството	123,045,124	100·0	160,429,624	100·0	177,356,723	100·0	199,344,808	100·0

Вносната търговия губи около 1·5%. Най-значителенъ е вносътъ отъ Силистра. Обаче и четиритѣ тѣзи пристанища не играятъ нито главна, нито важна роль въ нашата външна търговия по отношение на вноса. Тѣ не сж свързани съ пжтищата на вносната ни търговия, поради което въ това отношение тѣхното значение е второстепенно: като вносни пунктове тѣ иматъ значение локално за своитѣ райони, но не и въобще за общата търговия на Царството.

Но тѣхното значение е особено голѣмо, като износни пунктове. Износътъ отъ тѣзи

митнишки пунктове презъ сжщитѣ години се е развивалъ, както следва:

Митници	Стойностъ на износа презъ годинитѣ:							
	Срѣдно за 1904—1908 г.		1909		1910		1911	
	зл. лева	%	зл. лева	%	зл. лева	%	зл. лева	%
Балчикъ	10,250,221	7·79	5,012,882	4·50	9,784,140	7·58	10,138,591	5·49
Каварна	—	—	—	—	—	—	4,217,648	2·29
Силистра	5,418,293	4·12	2,135,934	1·92	5,191,035	4·02	9,459,697	5·12
Тутраканъ	2,801,989	2·13	2,652,169	2·38	2,927,880	2·27	5,548,824	3·01
Всичко	18,470,503	14·04	9,800,985	8·80	17,903,055	13·87	29,364,760	17·91
И всичко за Царството	131,620,930	100·0	111,433,683	100·0	129,052,205	100·0	184,633,945	100·0

Изобщо презъ митнишкитѣ пунктове на отстъпената на Ромъния територия се изнася 17·91% (презъ 1911 год.) отъ цѣлия износъ на България. Особено значение, при това, има балчишкиятъ пристанищенъ митнишки пунктъ, а после и силистренскиятъ.

Главниятъ предметъ на износа отъ митническитѣ пунктове на отстъпената областъ, както въобще и отъ Царството, съставятъ зърненитѣ храни. Въ долната таблица сж показани по пунктове главнитѣ предмети на износа.

Категории стоки	Стойностъ зл. лв. на износа презъ 1911 год. отъ:				
	Балчикъ	Каварна	Силистра	Тутраканъ	Всичко
Живи животни	353,831	1,520	2,344	3,065	360,760
Хранит. производ. отъ животни	—	971	164,206	189,834	355,011
Зърнени храни и произведения	9,739,078	4,130,929	9,162,055	5,329,102	28,361,164
Плодове, зеленчуци и семена	45,587	70,469	58,724	615	175,395
Кожии и издѣлия отъ кожи	—	50	42,370	—	42,420
Текстилни вещества	50	1,510	7,184	—	8,744
Други	45	12,199	22,814	26,208	61,266
Всичко	10,138,591	4,217,648	9,459,697	5,548,824	29,364,760

Износътъ на зърненитѣ храни съставя 96·6% отъ цѣлия износъ на областъта. Общо за Царството износътъ на зърненитѣ храни